

УДК 811.111'276.6:614.233.4

DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2019-1-13>

Особливості впровадження спецкурсу з англomовної професійної підготовки майбутніх лікарів

Людмила Русалкіна¹

Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

E-mail: l_rusalkina@ukr.net

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-2826-7439>

У статті описано структуру та особливості впровадження спецкурсу з англomовної професійної підготовки майбутніх медиків в умовах ЗВО, подано завдання і вправи, які сприяли формуванню англomовної підготовленості майбутніх лікарів, доведено їх ефективність, визначено перспективні напрями роботи в межах дослідження. Проаналізовано наукові дослідження в напрямі англomовної підготовки майбутніх лікарів, доведено необхідність якісної англomовної професійної підготовки студентів в умовах медичних ЗВО.

Експериментальна робота зі спецкурсу передбачала комплексне впровадження визначених педагогічних умов англomовної підготовки майбутніх лікарів, оскільки вони є взаємопов'язаними і взаємозумовленими, на чотирьох етапах: мотиваційному (здобуття знань щодо комунікативної діяльності майбутнього лікаря), діяльнісному (набуття умінь та навичок англomовної комунікативної діяльності) комунікативно-тренувальному (застосування на практиці отриманих знань, умінь і навичок комунікативної поведінки майбутніх лікарів) під час викладання спецкурсу «Англomовна мовленнєва діяльність майбутніх лікарів» і навчальних дисциплін «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Латинська мова», «Анатомія», «Гістологія», «Фармакологія», рефлексивно-оцінному (осмислення студентами своєї власної поведінки, особистісного смислу тих чи тих міркувань, аналіз інформації тощо) в межах клубу любителів англійської мови.

До початку експериментальної роботи було проведено 2 семінари з викладачами лінгвістичних («Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Латинська мова») і фахових («Анатомія», «Гістологія», «Фармакологія»), які погодилися взяти участь у формуальному етапі експерименту. На семінарах було обговорено мету й основні завдання проведення експерименту, визначено доцільність використання в ході викладання означених навчальних дисциплін знань з англійської мови, підготовлено методичні рекомендації з теми дослідження, узгоджено термінологічний словник за темами фахових дисциплін.

Ключові слова: майбутні лікарі, англomовна професійна підготовка, медичні ЗВО.

Вступ. Основним напрямом сучасної вищої освіти є підвищення рівня вітчизняного навчання і входження України в загальноєвропейський навчальний простір. Досконале володіння іноземною мовою є однією з умов, що сприятимуть цьому процесу. В статті висвітлюються актуальні проблеми підвищення якості викладання іноземної мови.

Теоретичною основою дослідження виступили праці провідних філософів, психологів і педагогів: соціальні проблеми спілкування Г. Андрєєва, А. Буєва, Б. Ломов; питання сприйняття й оцінювання людьми один одного – О. Бодальов, В. Мясичев; зв'язок моральної свідомості і спілкування – М. Каган, І. Кон, М. Лісіна; мова і мовна особистість (А. Богуш, Р. Болдирев, Л. Мацько); структура мовленнєвої і пізнавальної діяльності (Б. Беляєв, Л. Виготський, П. Гальперін, І. Зимняя. Питання теорії і методики навчання іноземної мови у професійних навчальних закладах розглядалися в дослідженнях О. Ковтун, Л. Крисак, О. Попової.

¹ кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеського національного медичного університету

Проаналізувавши навчальну літературу в галузі англійської професійної підготовки майбутніх лікарів, дійшли висновку, що питання практичного застосування методики англійської підготовки в умовах медичних ЗВО виявилось недостатньо розробленим. Отже, було запропоновано розробити і впровадити спецкурс «Англійська професійна підготовка майбутніх лікарів».

Метою дослідження є висвітлення змістового наповнення спецкурсу «Англійська професійна підготовка майбутніх лікарів», мета якого розвиток умінь майбутніх лікарів здійснювати різні види мовленнєвої діяльності. Оскільки комунікативна підготовленість є однією з базових характеристик професійної підготовленості фахівців медичного профілю, яка об'єднує когнітивні, емоційні, поведінкові особливості, важливою особливістю було впровадження мотиваційного супроводу студентів медичного ЗВО. Сучасні дослідження в системі професійної підготовки студентів медичного вишу свідчать, що найбільший навчальний ефект досягається саме в реальних умовах використання в освітньому процесі таких технологій, як-от: комунікативно-тренінгові, рефлексивно-тренінгові та креативно-тренінгові. Для мотиваційного етапу було підбрано матеріал, роботу з яким було спрямовано на стимулювання мотивації студентів до розвитку їхньої професійної англійської підготовленості.

Результати дослідження. На мотиваційному етапі на лекційних і практичних заняттях спецкурсу «Англійська мовленнєва діяльність майбутніх лікарів» реалізовувалася педагогічна умова «мотиваційна налаштованість та усвідомлення необхідності майбутніми лікарями вивчення іноземної мови для подальшого спілкування». Спецкурс викладався англійською мовою, що сприяло мотивації студентів до вивчення англійської мови, збагачувало словниковий запас майбутніх лікарів, формувало вміння сприймати медично зорієнтовану інформацію слух і спілкуватися англійською мовою.

Перша лекція мала на меті з'ясування ролі і місця англійської мови в професійній діяльності майбутніх лікарів. Зазначимо, що лекція проходила у форматі полілогу, що давало можливість студентам висловлювати свої думки під час обговорення порушеного питання. Увагу студентів акцентували на тому, що англійська мова є міжнародною і її знання полегшує спілкування людей у всьому світі, дозволяє спілкуватися й доходити порозуміння між представниками різних країн у різноманітних ситуаціях, у тому числі і з тих питань, які стосуються питань надання лікарської допомоги, обговорення методів лікування, досягнень медичної науки тощо.

Продовженням лекції був круглий стіл «Чи потрібно майбутньому лікарю знати англійську мову?», під час якого студенти зазначали, що «сьогодні в нашій країні перебуває дуже багато людей інших національностей, які не володіють українською чи російською мовами, але вони також хворіють і можуть звернутися до лікаря за медичною допомогою. Лікар, який не володіє англійською, не зможе надати необхідної допомоги, оскільки не зможе зрозуміти, на що скаржиться людина» (Людмила К.).

Інший студент – Кирило С. – додав до цього, що «ми сьогодні маємо можливість виїжджати в різні країни. Під час закордонних подорожей подекуди виникають ситуації, коли супутниками потрібна лікарська допомога. І знання англійської мови в цих випадках також необхідне, оскільки дасть можливість надати долікарняну допомогу і розповісти про поставлений діагноз і свої дії медичному персоналу клініки, до якої привезли постраждалого».

Майбутні лікарі також наголошували на тому, що володіння англійською мовою стане при нагоді під час спілкування з лікарями інших країн на конференціях, симпозиумах, семінарах з медичних тем. Тому вкрай важливо не лише просто володіти англійською мовою, а й знати медичні терміни (Катерина Ц.).

На важливості знання англійської мови наголосив і Сергій В., відзначивши що майбутній лікар повинен постійно знайомитися з новинами в медичній сфері, інформацію про які можна здобути з англійських журналів, відеоконференцій, Інтернет-джерел тощо. До того ж, знання англійської мови, надає можливість отримати або продовжити медичну освіту за кордоном. У такий спосіб студенти доходили висновку щодо важливості вивчення англійської мови під час навчання в закладах вищої медичної освіти.

Інша лекція була присвячена визначенню сутності комунікативної підготовки майбутніх лікарів, у ході якої розглядалися такі поняття, як «комунікативна компетентність», «комунікативні вміння», «комунікативна взаємодія», «комунікативні моделі поведінки»

тощо. Це зумовлено тим, що медична освіта переважно спрямована на здобуття майбутніми лікарями фахових знань і вмінь і недостатньо уваги приділяється формуванню у студентів умінь комунікативної поведінки в різноманітних ситуаціях. Було наголошено на тому, що основним завданням професійної діяльності лікаря є надання необхідної допомоги іншим людям, що передбачає взаємодію з пацієнтами, їхніми родичами, колегами, медичним персоналом, адміністрацією, а отже, він повинен володіти вміннями встановлювати контакти, володіти комунікативними вміннями і навичками, у тому числі й в англійській мові. Акцентували на тому, що від того, наскільки лікар володіє вміннями здійснювати професійну комунікацію, часто залежить процес лікування хворого.

На наступній лекції «Особливості спілкування в професійній діяльності майбутніх лікарів» студентам пропонувалося обговорити роль слова в лікуванні хворих людей, стиль спілкування лікаря і пацієнта, його родичів. Зазначимо, що студенти одночасно наголосили на тому, що слово в лікуванні має вагомий значення: «від того, як і що говорить лікар залежить, чи заспокоїться пацієнт, чи впаде у відчай. А від цього залежить і результат його лікування» (Катерина В.), «ласкаве, втішливе слово лікаря у спілкуванні з пацієнтом може покращити його настрій, вселити надію на одужання. Переважно це стосується важких хворих, у спілкуванні з якими слід поводитись особливо тактовно» (Дмитро П.). «Одну й ту саму думку можна висловити по-різному. Одне й те саме слово різні люди можуть зрозуміти по-різному. Тому лікар повинен дуже обережно висловлювати свої думки. Важливим у спілкуванні є не лише доцільно дібрані слова, а й інтонація, вираз обличчя, жести, міміка лікаря» (Світлана М.), «лікар повинен уміти заспокоїти пацієнта і його родичів, переконати, при цьому він повинен і вміти слухати їх, оскільки хвора людина повинна знати, що її чують, розуміють, ставляться до неї не байдуже, виявляють інтерес» (Лідія Б.)

Продовження обговорення порушених на лекції питань здійснювалося під час семінару «Комунікативні моделі взаємодії лікаря». Попередньо студентів було розподілено на чотири команди, кожна з яких отримала завдання дібрати приклади найбільш розповсюджених моделей спілкування в діаді «лікар – пацієнт» і довести переваги чи недоліки означеної моделі.

Так, перша група розповідала про патерналістську модель, яка базується на повному підпорядкуванні хворого лікарю. У такій взаємодії лікар виступає суб'єктом, а пацієнт – об'єктом. Тобто лікар надає необхідні, на його погляд, медичні послуги, уважаючи хворого беззахисним, з низькою самооцінкою, нездатним прийняти рішення, а пацієнт, у свою чергу, повинен суворо дотримуватися його рекомендацій. Студенти також наголосили на тому, що лікарі за такого ставлення до хворих, можуть «не почути» хворого, якщо той висловлює якісь скарги, говорячи, що він «вигадує», що «ці ліки не мають побічного ефекту і не можуть спричинити небезпеки для Вашого здоров'я», будучи переконаним у своїй правоті і забуваючи про те, що дія ліків по-різному може впливати на організм людей. На думку студентів, така модель є дуже привабливою для лікаря, натомість пацієнт у такому разі повинен насамперед довіряти лікарю. А це сьогодні дуже складно зробити. Хворі часто не довіряють лікарям. Вони отримують різноманітну інформацію з Інтернету, «знають» самі, як їх лікувати і намагаються давати «вказівки» лікарям.

Про іншу – технічну – модель взаємин лікаря і пацієнта поінформувала друга група. Під час такої взаємодії лікар виступає в ролі «дослідника», намагаючись на хворому апробувати нові досягнення медичної науки в діагнозі, обстеженні, лікуванні. При цьому такі якості, як співчуття, милосердя мають вторинний характер, а подекуди і зовсім не враховуються лікарем. Під час обговорення запропонованої моделі взаємин лікаря з пацієнтами студенти відзначали, що в разі застосування нових медичних технологій, або випробуванні нових ліків, пацієнт, як мінімум, повинен бути поінформований про це, зрозуміти переваги такого лікування і можливі наслідки.

Третя команда розповіла про колегіальну модель (модель партнерства), яка у своїй основі має взаємини «суб'єкт – суб'єкт», тобто коли лікар і пацієнт співпрацюють задля досягнення загальної мети – одужання. Натомість, на думку студентів, така модель взаємин можлива лише в тому разі, коли пацієнт розуміє ситуацію, що виникла. Складність застосування такої моделі полягає в тому, що лікар і пацієнт можуть мати різні погляди на методику лікування, що може бути зумовлено такими чинниками, як мова і культура, в основі яких лежать гендерні, психологічні, релігійні та інші особливості.

Четверта група повідомила, що можливість пацієнта реалізувати себе як суб'єкта, розглядаючи лікаря як об'єкта своїх дій, надає контрактна модель, у якій позиція пацієнта багато в чому визначається його фінансовим станом і, на його думку, робить лікаря залежним від його медичних побажань і переваг. Сьогодні часто такі взаємини є властивими для комерційної медицини.

Обговорюючи пропонувані моделі взаємин лікаря і пацієнта, студенти доходили висновку, що вони можуть бути різними. Але в будь-якому разі лікар повинен уміти доступно розповісти людині про її хворобу і лікування, заспокоїти і підбадьорити, використовуючи слова як важливий психологічний чинник, вживати їх так, щоб переконати пацієнта в необхідності того чи того лікування, володіти собою в будь-яких ситуаціях тощо.

Спецкурс викладався на 2 курсі обсягом 70 годин, з яких 6 годин відводилося на лекції, 36 годин - на практичні заняття, 18 годин – на самостійну роботу студентів і 10 годин – на виконання творчих завдань.

Завдання спецкурсу полягало в ознайомленні студентів з основними складниками англійської професійної діяльності майбутніх лікарів, набутті практичних умінь і навичок шляхом виконання різноманітних завдань і вправ.

Автентичний матеріал добирався із всесвітньої мережі Інтернет із різноманітних сайтів, присвячених іншомовній професійній діяльності лікарів, як-от: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/doctors-patients-speaking-activity>, <https://www.oxfordonlineenglish.com/going-to-the-doctor>, <https://www.ecenglish.com/learnenglish/lessons/how-talk-about-health-problems> тощо.

Безпосередньо експериментальній роботі зі студентами передував пропедевтичний (підготовчий) етап, метою якого було визначення термінів проведення експерименту та його періодичності; підготовка нормативної бази дослідження; визначення процедурно-процесуального змісту експерименту; методична підготовка викладачів іноземної мови, які були задіяні надалі в експерименті; розроблення методичного супроводу проведення експерименту, а саме спецкурсу «Англійська мовленнєва діяльність майбутніх лікарів», матеріали якого акумульовано у навчальні друковані, відео і аудіо матеріали з оволодіння англійською мовою майбутніми лікарями.

З викладачами було проведено семінарсько-практичні заняття, на яких було прочитано 2 лекції («Роль і місце англійської мови в майбутній професійно-мовленнєвій діяльності майбутніх лікарів», «Сутність і специфіка англійської професійної діяльності майбутніх лікарів»). Крім того, з викладачами англійської мови було проведено семінар «Англійська професійна підготовка майбутніх лікарів» з питань мовознавства та методики викладання англійської мови як іноземної в умовах освітнього простору України, проведено тренінги з тем: «Професійна англійська лексика в дії», «Методика англійської підготовки майбутніх лікарів», «Словникова робота з медичною лексикою».

Коротко розкриємо сутність і технологію реалізації означених освітніх заходів. Семінар «Англійська професійна підготовка майбутніх лікарів» було розпочато інформативною частиною, в якій доповідач порушував питання важливості комунікативного чинника в англійській мовленнєвій діяльності лікаря. Виклад інформації ілюструвався прикладами розповсюджених лексичних одиниць і мовних кліше, під час використання яких подекуди трапляються непорозуміння, що призводять до летальних випадків. Після аналізу наведених прикладів слухачам пропонувалося відповісти на низку запитань доповідача, як-от:

1. Які подібні лінгвістичні непорозуміння у навчальній англійській літературі? Наведіть приклади.
2. Як ви пояснюєте студентам вихід з таких проблемних ситуацій?
3. Як можна уникнути подібних непорозумінь у повсякденній лікарській англійській практиці?

Після дискусії семінар продовжувався викладом матеріалу, що супроводжувався аналізом наведених прикладів, узагальненнями і висновками, яких слухачі доходили самостійно на основі сприйнятої інформації.

Ефективним в освітньому процесі виявилось застосування **тренінгів**, в основі яких лежало колективне розв'язання учасниками проблем застосування професійної лексики у викладанні англійської мови майбутнім лікарям.

На першому етапі роботи за спецкурсом було запропоновано вести англomовні професійні словнички, у процесі роботи практикувалося роз'яснення неоднозначних лексичних одиниць і фразеологічних зворотів. Під час викладання теоретичного матеріалу учасники тренінгу отримали тексти діалогів, їм було запропоновано знайти репліки, сенс яких може сприйматися неоднозначно. Після аналізу текстів діалогів кожен учасник мав можливість запропонувати вирішення конкретної ситуації, базуючись на одержаних знаннях. Практична частина тренінгу полягала у мозковому штурмі, метою якого було створення розширеного списку виявлених мовленнєвих непорозумінь. За результатами тренінгу одержаний матеріал було оформлено у тематичний тезаурус.

Аналогічну роботу було проведено з учасниками тренінгу «Актуальна професійна лексика в галузі анатомії». На подальших етапах роботи викладачі долучалися до участі в семінарах-колоквиумах («Ділова гра», «Галузі професійної діяльності сучасного лікаря», «Специфіка викладання англійської мови слов'яномовним студентам»).

Специфікуємо зміст експериментального освітнього процесу під час роботи зі студентами за матеріалами спецкурсу «Англomовна мовленнєва діяльність майбутніх лікарів», який було спрямовано на розвиток умінь майбутніх лікарів здійснювати всі види мовленнєвої діяльності. Основними завданнями спецкурсу було усвідомлення майбутніми лікарями сутності мовленнєвих дій, психологічних особливостей реалізації англomовної професійної взаємодії; усвідомлення професійних вимог до медичного фахівця; реалізація змістового компонента всіх видів практичної діяльності і самостійної роботи у межах системи означеної підготовки.

На мотиваційному етапі роботи провідним методом виступило проведення круглого столу, метою якого було забезпечення усвідомлення студентами значення англomовної підготовленості у професійній діяльності лікаря.

Опишемо процедуру виконання зазначеного освітнього заходу. Дискусію розпочинав викладач поданням інформації про роль англійської мови в ефективній діяльності лікаря. Далі викладач поставив низку запитань для обговорення: 1) Які основні функції виконує лікар у повсякденній роботі? У чому їх сутність? Які з них є найважливішими? 2) Як рівень англomовної підготовленості лікаря впливає на ефективність його діяльності? Наведіть приклади. 3) Як застосовуються знання іноземної мови у практичній роботі лікарів?

У процесі роботи круглого столу студенти вчилися встановлювати ефективність англomовної комунікації, вдосконалювали вміння висловлювати власну думку, формулювати висловлювання-міркування.

Ефективним в освітньому процесі також виявився аналіз конкретних професійних ситуацій, який передбачав колективну роботу студентів, спрямовану на вирішення певної проблемної задачі. Завдання такого типу наочно демонстрували освоєвані студентами теоретичні знання, наближали їх до подальшої професійної діяльності, вчили аналізувати. Формуючи у студентів стійку пізнавальну мотивацію, вслід за С. Рубінштейном, користувалися механізмом переведення студента-майбутнього лікаря в позицію суб'єкта діяльності: зовнішні умови діють через внутрішні і утворюють з ними єдине ціле.

Отже, провідними формами і методами роботи виступили лекції, практичні заняття з виконанням проблемних ситуаційних завдань у межах спецкурсу «Англomовна мовленнєва діяльність майбутніх лікарів», проведення круглого столу, самостійна й індивідуальна робота студентів.

Провідними формами роботи на наступному – діяльнісному - етапі виявились виконання мовленнєвих вправ, аналіз медичних ситуацій, навчальні рольові і ділові ігри, творчі завдання. В зазначених вправах студенти стикалися з граматичним оформленням англomовних професійно зорієнтованих висловлювань. Щодо граматичного матеріалу, слід зазначити, що професійна англійська мова вирізняється простими граматичними конструкціями і видо-часовими формами дієслів. Отже, метою таких вправ було ознайомлення студентів з найбільш уживаними в медичному контексті англomовними граматичними структурами.

На наступному – комунікативно-тренувальному – етапі методами роботи було обрано систему мовних і комунікативно-мовленнєвих тренувальних вправ, аналіз медичних історій хвороб ситуацій, навчальні рольові і ділові ігри («Візит до лікаря», «Стаціонарне лікування»), система завдань на розвиток умінь сприйняття інформації на слух і візуально

(перегляд відеоматеріалів «Приймальне відділення», «Черга в поліклініці», «Огляд пацієнта»).

Комунікативно-мовленнєві вправи передбачали роботу з діалогами. Схема роботи в цьому напрямі відбувалася поетапно: спочатку читання і аналіз відповідного діалогу, далі діалоги, в яких пропущено репліки лікаря або пацієнта, таким чином відбувалося формування продуктивних умінь діалогічного мовлення.

Використання відеозапису на заняттях з англійської мови сприяло розвитку у майбутніх лікарів двох видів мотивації: самомотивації, в процесі перегляду цікавого фільму і мотивації, яка досягається тим, що завдяки набутим знанням студенти могли розуміти сенс англомовного фільму.

Після перегляду відеосюжетів студентам пропонувалися такі види роботи: 1) доберіть англійські еквіваленти до виокремлених слів і виразів і навпаки; 2) заповніть пропуски в реченнях потрібними словами і виразами; 3) запишіть всі дієслова, які було вжито у відео сюжеті за словом «захворювання», всі іменники, які було вжито зі словом «лікувати» тощо; 3) запишіть дієслова в тій часовій формі, у якій їх було вжито у відеоматеріалі. Крім того, застосовувалися завдання на розвиток рецептивних умінь, як-от: 1) пошук правильних відповідей на запитання; 2) визначення правильних / неправильних тверджень; 3) співвіднесення розрізнених речень зі смисловими частинами тексту (план тексту і заголовки кожної частини додавалися); 4) побудова частин тексту в логічній послідовності; 5) встановлення причинно-наслідкових зв'язків тощо.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, можна дійти висновку, що використання зазначеного матеріалу в процесі викладання англійської мови у медичних закладах вищої освіти, дає змогу практично збільшити кількість англомовної розмовної практики на занятті, виявляються цікавими для студентів, допомагають засвоювати матеріал і використовувати його у вивченні профільних дисциплін, виконує розвивальні функції. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробленні засобів діагностики якості навчання та модернізації процесу формування англомовної професійної підготовки майбутніх лікарів.

Література

Банчук М. В., Волосовець О. П., Феценко І. І. та ін. Кадрова політика у галузі охорони здоров'я та рух вищої медичної освіти України до європейського освітнього простору. *Медична освіта*, 2006. № 2. С. 6–14.

Банчук М. В., Волосовець О. П., Феценко І. І. Сучасний розвиток вищої медичної та фармацевтичної освіти й проблемні питання забезпечення якісної підготовки лікарів і провізорів. *Медична освіта*, 2007. № 2. С. 5–13.

Лазоришинець В. В., Банчук М. В., Волосовець О. П. Подальші шляхи розвитку вищої медичної освіти України. *Медична освіта*. Т.: Укрмедкнига, 2010. № 2. С. 10–17.

Медицинское образование в мире и в Украине. Учебное издание. Харків: ИПП Контраст, 2005. 462 с.

Особенности внедрения спецкурса по англоязычной профессиональной подготовке будущих врачей

Людмила Русалкина²

Одесский национальный медицинский университет, Одесса, Украина

В статье описана структура и особенности внедрения спецкурса по англоязычной профессиональной подготовке будущих медиков в условиях вуза, представлены задания и упражнения, которые способствовали формированию англоязычной подготовленности будущих врачей, доказана их эффективность, определены перспективные направления работы в рамках исследования. Проанализированы научные исследования в направлении англоязычной подготовки будущих врачей, доказана

² кандидат педагогических наук, доцент кафедры иностранных языков Одесского национального медицинского университета

необходимость качественной англоязычной профессиональной подготовки студентов в условиях медицинских вузов.

Экспериментальная работа по спецкурсу предусматривала комплексное внедрение обозначенных педагогических условий англоязычной подготовки будущих врачей, поскольку они взаимосвязаны и взаимообусловлены, на четырех этапах: мотивационном (получение знаний по коммуникативной деятельности будущего врача), деятельностном (приобретение умений и навыков англоязычной коммуникативной деятельности), коммуникативно-тренировочном (применение на практике полученных знаний, умений и навыков коммуникативного поведения будущих врачей) во время преподавания спецкурса «Англоязычная речевая деятельность будущих врачей» и учебных дисциплин «Английский язык (по профессиональному направлению)», «Украинский язык (по профессиональному направлению)», «Латинский язык», «Анатомия», «Гистология», «Фармакология», рефлексивно-оценочном (осмысление студентами своего собственного поведения, личностного смысла тех или иных соображений, анализ информации) в пределах клуба любителей английского языка.

До начала экспериментальной работы было проведено два семинара с преподавателями лингвистических («Английский язык (по профессиональному направлению)», «Украинский язык (по профессиональному направлению)», «Латинский язык») и профессиональных («Анатомия», «Гистология», «Фармакология») дисциплин, которые согласились принять участие в формирующем этапе эксперимента. На семинарах обсуждались цели и основные задачи проведения эксперимента, была определена целесообразность использования в ходе преподавания указанных учебных дисциплин знаний по английскому языку, подготовлены методические рекомендации по теме исследования, согласован терминологический словарь по темам профессиональных дисциплин.

Ключевые слова: *будущие врачи, англоязычная профессиональная подготовка, медицинские вузы.*

Features of introducing the special course into the future doctor professional training in the English language

Rusalkina Lyudmila³

Odessa National Medical University, Odessa, Ukraine

The structure and features specifying the introduction of a special course into the English-language training aimed at the future doctors in higher medical educational institutions are described in the article. The article presents tasks and exercises that contributed to the formation of the future doctors' preparedness in the field of the English language; their effectiveness is proved; the future areas of work within the study are determined. Scientific researches in the field of the English-language teaching aimed at the future doctors are analyzed; the necessity for the high-quality English-language professional training of students at higher medical educational institutions is proved.

The experimental work on the special course implied the complex introduction of the determined pedagogical conditions for the English language training aimed at the future doctors, since they are interconnected and interdependent, in four stages: motivational (gaining knowledge about the future doctor's communicative activity), activity-based (acquisition of abilities and skills in the English communicative activities), communicative training (practical application of the acquired knowledge and skills in the future doctors' communicative behaviour) while teaching the course "Future doctors' English speaking activities" and the academic disciplines such as "English for specific purposes (medical)", "Ukrainian for specific purposes (medical)", "Latin", "Anatomy", "Histology", "Pharmacology", reflexive-evaluative stage (students'

³ *Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Foreign Languages at Odessa National Medical University*

understanding of their own behavior, personal meaning of these or those ideas, information analysis, etc.) within the club of students who are keen on the English language.

Prior to the beginning of the experimental work, two seminars were held with some teachers of Linguistics (“English (for specific purposes)”, “Ukrainian (for specific purposes)”, “Latin”) and profession oriented disciplines (“Anatomy”, “Histology”, “Pharmacology”), who agreed to take part in the developing stage of the experiment. The purpose and main tasks of the experiment were discussed at the seminars; the feasibility of using the knowledge of English while teaching special academic disciplines was determined; some methodological recommendations on the topic of the research were elaborated; the terminological vocabulary on the themes of the profession oriented disciplines was approved.

Keywords: future doctors, English-language professional training, medical higher educational institutions.

References

Banchuk, M.V. & Volosovets', O.P. & Feshchenko, I.I. (2007). Suchasnyy rozvytok vyshchoyi medychnoyi ta farmatsevtychnoyi osvity y problemni pytannya zabezpechennya yakisnoyi podhotovky likariv y provizoriv [Contemporary development of higher medical and pharmaceutical education and problematic issues of quality training of doctors and pharmacists]. *Medychna osvita – Medical education*. Vol. 2. pp 5-13 [in Ukrainian].

Banchuk, M.V. & Volosovets', O.P. & Feshchenko, I.I. (2006). Kadrova polityka u Haluzi okhorony zdorov'ya ta rukh vyshchoyi medychnoyi osvity Ukrayiny do Yevropeys'koho osvith'oho prostoru. [Personnel policy in the field of health care and the movement of higher medical education of Ukraine to the European educational space]. *Medychna osvita – Medical education*. Vol. 2. pp. 6-14.

Lazoryshynets', V.V. & Banchuk, M.V. & Volosovets', O.P. (2010). Podal'shi shlyakhy rozvytku vyshchoyi medychnoyi osvity Ukrayiny. [Further ways of development of higher medical education of Ukraine]. *Medychna osvita – Medical education*. T.: Ukrmedknyha, Vol. 2. Pp. 10-17 [in Ukrainian].

Medychna osvita u sviti ta v Ukrayini. (2005). [Medical education in the world and in Ukraine]. Kharkiv: IPP Kontrast [in Ukrainian].

Accepted: March 14, 2019

